

УДК 320

Грицюк К. - ст. гр. ХК-31

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

КОНСТИТУЦІЯ ПИЛИПА ОРЛИКА

Науковий керівник: проф. Ніконенко В.М.

Конституція – це акт, за допомогою якого встановлюється така організація державної влади, яка б забезпечила захист людини, гарантованість її природних прав і свобод.

Конституція як акт установчої влади народу, за допомогою якого народ установлює належним чином організовану державу, характеризується найвищою юридичною силою по відношенню до актів державної влади, оскільки остання має похідну від установчої влади народу природу.

"Пакти й Конституції законів та вольностей Війська Запорозького" написані під значним впливом ідей західноєвропейського парламентаризму, які закладали головні принципи республіканської форми правління.

Документ складений як договір між гетьманом та Військом Запорозьким (народ України), що було характерно для західної традиції, і відрізнялися від ідей східного патрімоніалізму.

Конституція складається з преамбули та 16 параграфів, де сформульовані головні принципи побудови держави. У преамбулі схематично викладено історію Війська Запорозького – всього малоросійського народу. Тут Пилип Орлик витворив історико_політичний міф про те, що першим прийняв християнство каган "хозарів-козаків", а не князь Володимир Святославович.

Документ заклав історичний пріоритет Української держави, першість у ній віддавалася козакам. Саме козаки, на думку Пилипа Орлика, були попередниками Володимира Великого в процесі прилучення українських земель до європейської цивілізації. Дана схема (хозари-козаки-оборонці народу на території України) стала підґрунтям ідеї окремішності руського-малоросійського-українського народу та його природного права на власну державу.

У першому параграфі розглянуто питання віри, заявлено про православ'я як панівну релігію в державі, а також про відновлення автокефалії.

Другий параграф важливий тим, що чітко означив кордони держави, визначені Зборівською угодою 1649 р. Гетьман зобов'язаний оберігати територіальну цілісність країни.

Пилип Орлик зі своїми колегами преїняли ідеї не лише конституційної науки Заходу, створивши парламентарний уряд з усіма атрибутами розвинутої державності, а й запровадили засоби якісного контролю над економікою держави та боротьби з економічними злочинами і корупцією.

Особлива увага приділялася соціальному забезпеченню родин військовослужбовців, в тому числі вдів та сирот.

Деякі пункти документу, особливо ті, що висвітлюють проблеми простого люду і несуть в собі вирішення цих проблем, на період початку XVIII ст. практично не мали у світі аналогів серед офіційно затверджених, але не слід забувати, що документ, підписаний П.Орликом так ніколи і не вступив в дію.